

Kropáč & Kucharský

Nakladatelství oddechové beletrie, katolické věrouky a přírodovědných příruček v Praze; knihkupectví

Působnost 1927 – 1948

Společný podnik založili 1927 knihkupci Ladislav Kropáč (* 1901 ?, † ? ?), vyučený u pražské firmy Gustav Francel (1917–1920 absolvoval pokračovací knihkupeckou školu), a Otto Kucharský (* 1904 Hodonín, † 1954 ?), vyučenec hodonínského knihkupectví Arthur Weinberger. Původní koncesi z 1927 pravděpodobně získal Otto Kucharský, 1928 společníci protokolovali firemní název *Nakladatelství Kropáč & Kucharský* (řidčeji užívali i neprotokolovanou variantu *Kropáč a Kucharský*) a 1929 si opatřili novou koncesi. 1939 se Ladislav Kropáč podílel na pokusu přerovského tiskaře Vladimíra Strojila o založení pražského nakladatelství Tvář a v červenci 1940 z firmy Kropáč & Kucharský vystoupil. Jejím jediným vlastníkem a živnostenským náměstkem se stal Otto Kucharský, který 1941 potvrdil změnu novou koncesí a protokolací. V tirážích některých publikací pak připojoval k názvu nakladatelství dodatek *majitel Otto Kucharský*.

Vyšlo cca 160 titulů. – Nakladatelství zahájilo soudobou francouzskou beletrii (především Maurice Dekobra v překladech Jaromíra Heřmana, dále Pierre Gilles, vl. jm. Pierre-Gilles Veber), kterou doplnil původní román (Josef Lukavský). Program edice *Soubor slovanské beletrie* (1928–1929) ohlašoval nejvýznamnější díla slovanských spisovatelů, vyšlo v ní však jen několik konvenčních próz současných českých autorů (Otomar Schäfer, Josef Hais Týnecký, Josef Richard Hradecký, Popelka Biliánová). Další beletristická edice *Romány srdcí* (1929–1930) přinesla překlady z angličtiny (Heath Hoskenová, H. Paysenová), netradičně řešená obrázková knížka převyprávěla příběh filmu Charlese Chaplina Cirkus (verše šifra J. S., kresby německý novinář a výtvarník Adolf Uzarski). Karel Weinfurter uveřejnil v nakladatelství mystickou interpretaci¹ stigmatizace Terezie Neumannové.

Teprve však dvě hagiografie¹ (D. W. Mutt, František Xaver Vaněček) zaměřily na přelomu 20. let a 30. let jeho program k přísně katolické, převážně katechetické a homiletické produkci. Práce českých autorů z církevních kruhů doplňovaly překlady a adaptace z němčiny, ojedinele též z italského, maďarštiny a latiny; všechny tituly vycházely s církevním schválením. V brožurkové edici *Poznáním k pravdě* (1930; autoři J. Plohowich, Emanuel Žák, Jan Evangelista Urban, Václav Vajs) vyšly texty k aktuálním otázkám církevního života (proti potratům a antikoncepci, k organizaci Katolická akce, výzvy k veřejnému deklarování víry). Bibliotheca *Ars sacra* (1930) nabídla jen drobný soubor obrazů klasických mistrů k životu Panny Marie s výkladem Karla Vrátného; další obdobné tisky upomínkového charakteru vycházely samostatně. Pro edici *Bojovníci Boží* (1933–1934) zpracoval Václav Kronus krátké „životopisy svatých, blahoslavených a ctihodných služebníků Božích“, mimo řadu připojil dějiny Pražského Jezulátka. Převážnou většinu různorodé katolické produkce však nakladatelství do edic nezařazovalo. V převládajícím katechetickém zaměření tvořily významný podíl učebnice náboženství a církevních dějin pro různé věkové stupně základních, středních i odborných škol (vycházely v různých variantách a v mnoha vydáních) i obecné příručky křesťanské výchovy pro mládež. Jejich hlavním autorem byl pedagog a katecheta Josef Hronek, který kromě toho zpracoval dějiny katechismu, sestavil přehledy obecných pravidel pro řízení škol a školských zákonů pro katechety a redigoval kapesní kalendář (Manuale učitelů katolického náboženství na školní roky 1933/1934–1941/1942). Učebnice doplnily nástěnné biblické obrazy Františka Bohumila Doubka. Na mravní naučení se soustředila kolektivní příručka *Šťastné manželství* (1930), křesťanské výchově se věnoval Dominik Pecka, mravouku rozvíjeli rovněž Arnošt Oliva (podle Gaudencia Kocha), Vojtěch Martinů a Ladislav Pokorný. Dětem a mládeži byly určeny sbírky modliteb (Arnošt Oliva, Václav Beneš Třebízský, Alois Malý, Aloisie Silva Tarouca), poučení o církevních úkonech (přijímání, zpověď, biřmování) i o katolické liturgii (Arnošt Oliva, Josef Hronek, Alois Malý). Většinu těchto publikací nabízelo nakladatelství duchovenstvu, katechetům a církevním korporacím k hromadnému odběru; v knihách byly zpravidla předtištěné dedikace k pamětním zápisům. Homiletiku zastoupily soubory kázání k různým příležitostem (Arnošt Oliva, Emanuel Žák, František Proschwitzer, Konstantin Miklík), cykly kázání Filipa Heuslera v uspořádání Václava Kronuse a původní i přeložené promluvy k pohřbům a svatbám (Arnošt Oliva podle Willyho Fritze Schwierholze, Emanuel Žák, Václav Švec).

V překladu z němčiny vyšla příručka k přípravě kázání (Dionysius Habersbrunner), příručku pro kostelníky sestavil Karel Pobuda (pseud. Jáhen Vavřínek). Hagiografii představily kromě drobných devocionálií především latinská legenda o sv. Antonínu Pauánském (překlad a komentář Jan Evangelista Urban) a sborník k jubileu Anežky Přemyslovny (1932, red. Antonín Šorm). Překlad a výklad listů sv. Pavla připravil Jan Merell, Příruční slovník biblický (1940) uspořádal Pavel Škrabal se spolupracovníky. Lékařskou obhajobu pravosti turínského plátna nabídl Rudolf Maria Hynek, příspěvek k exorcismu Josef Miklík. Obecnějším teologickým otázkám se věnovali Jan Evangelista Urban, Emilian Soukup, Josef Beran a Jaroslav Beneš, z cizích Iginio Giordani a Raoul Plus. Úvahy o postavení křesťanství v současném světě Friedricha Wilhelma Foerstera přeložil Emanuel Žák, který též přispěl vlastními statěmi o vztahu katolické církve k židovství a k svatováclavské tradici. Aktuální politickou situaci reflektovala světectví o poměrech v Sovětském svazu (asi pseud. Henryk Zapotockij) a o protikatolickém tažení v Německu po nástupu nacismu.

Z beletrie zařadilo nakladatelství zprvu jen mravoučné přeložené příběhy (Paul Keller, Jolán Gerelyová), původní básnickou prózu (Miloš Krejza) a časové politické verše (Maxmilián Bedřich Stýblo). Ve 40. letech připojilo českou klasickou beletrii v redakci Jiřího Karáska ze Lvovic (Máj Karla Hynka Máchy) a Františka Krčmy (výbor z milostné poezie Zpěvy lásky a Kytice Karla Jaromíra Erbena), dále současnou původní lyriku (Karel Šelepa) a pohádku (Milada Škorpíková). Již koncem 30. let rozšířily program pomůcky k výuce jazyků a přírodovědné spisy. Po výkladu astronomie (Johann Nepomuk Lenz) a přírodovědné učebnici (Jan O. Martinovský) vyšly atlasy hub, léčivých rostlin a lesních plodin v praktickém kapesním formátu (texty Viktor Jedlička a Marie Janků-Sandtnerová, ilustrace Otakar Zejbrlík), které doplnily specializované atlasy motýlů (Jaroslav Starý) a holubinek (Václav Melzer). Poválečný program nově zařadil vzdělávací prózu pro dospívající mládež (Jan Petrus) a skautské příručky (Mirko Vosátka). Pro edici „kompendií věd teoretických a praktických“ *Přehledy vědění* (1946, red. Karel Galla a Viktor Jedlička s redakčním kruhem), v níž vyšly spisy o kartografii (Karel Kuchař) a limnobiologii (Rudolf Šrámek-Hušek), byla zřejmě určena i Elementární logika Albíny Dratvové, jejíž výroba byla počátkem 1949 úředně zastavena. – Úvodní oddechovou četbu zdobily dějové barevné obálky (z autorů byl zjištěn Robert Schlosser) a jednoduché anonymní

fotomontáže, resp. fotografické portréty. Nejpozději od 1932 určoval výtvarnou podobu převážné většiny publikací Josef Hanzl, který typografickým řešením, dekorativní výzdobou i volbou formátu vizuálně sdružoval tematicky či žánrově blízké tituly v jinak nestrukturované produkci. Přírodopisné obrazy maloval Otakar Zejbrlík, k výzdobě beletrie ojediněle přispěli Jiří Votýpka, Toyen, Karel Kupka, František Vrobel a Cyril Bouda. Na tisku se podílely zprvu pražské firmy Všetečka & spol. a Jar. Hencl (Gutenberg), později hlavně Československý kompas, dále Jaroslav Goldman a spol., Propaganda, M. Knapp, Vlast, Ant. Strojil, Jar. Strojil v Přerově a další.

Aleš Zach <https://www.slovník-nakladatelství.cz/nakladatelství/kropáč-kucharský.html>

Poznámky Knihovny Libri nostri:

¹ Monothematickou produkci popsanou v tomto odstavci bychom rádi postupně zpřístupňovali. V r. 1929 jde o dvě knihy z těch, které byly toho roku vydané. Roku 1930 jde již o všechny vydané tohoto roku (kromě jedné), a tak až do r. 1940. Jde o skvělé desetiletí! Jako by souviselo hlavně s podílníkem Ladislavem Kropáčem – PhDr. Zach uvádí, že Kropáč ke Kucharskému krátce po založení přistoupil a r. 1940 od něj zase odešel; Kropáč se navíc původně vyučil u Francla, který tento obor knih také vydával. Takže roku 1941 začíná být naše thema postupně více a více opouštěno, i když několik náboženských knih vyšlo i ještě roku 1948. V bibliografii je čísujeme od jedné uvnitř každého roku vydání.

Zatím v Knihovně jsou:

1929². **Svatý Jan Maria Vianney, farář z Arsu.**

Vaněček František Xaver, 1929.

1930². **Boj o duši.**

Žák Emanuel, 1930; Poznáním k pravdě 3 – 4.